

PUBLISKAS
PERSONAS FINANŠU
LĪDZEKĻU UN
MANTAS
IZŠĶĒRDĒŠANAS
NOVĒRŠANAS LIKUMA
15.PANTA OTRĀS
DAĻAS PIEMĒROŠANA

Latvijas Republikas Valsts kontrole

Skanstes ielā 50, Rīgā, LV - 1013

Tālrunis: +371 67017500

Fakss: +371 67017673

E-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Mājaslapa: <http://www.lrvk.gov.lv>

29.09.2016.

IZŠĶĒRDĒŠANAS NOVĒRŠANAS LIKUMA PAPILDINĀŠANA AR 15.PANTA OTRO DAĻU

15. pants. Atbildība par šā likuma noteikumu izpildi

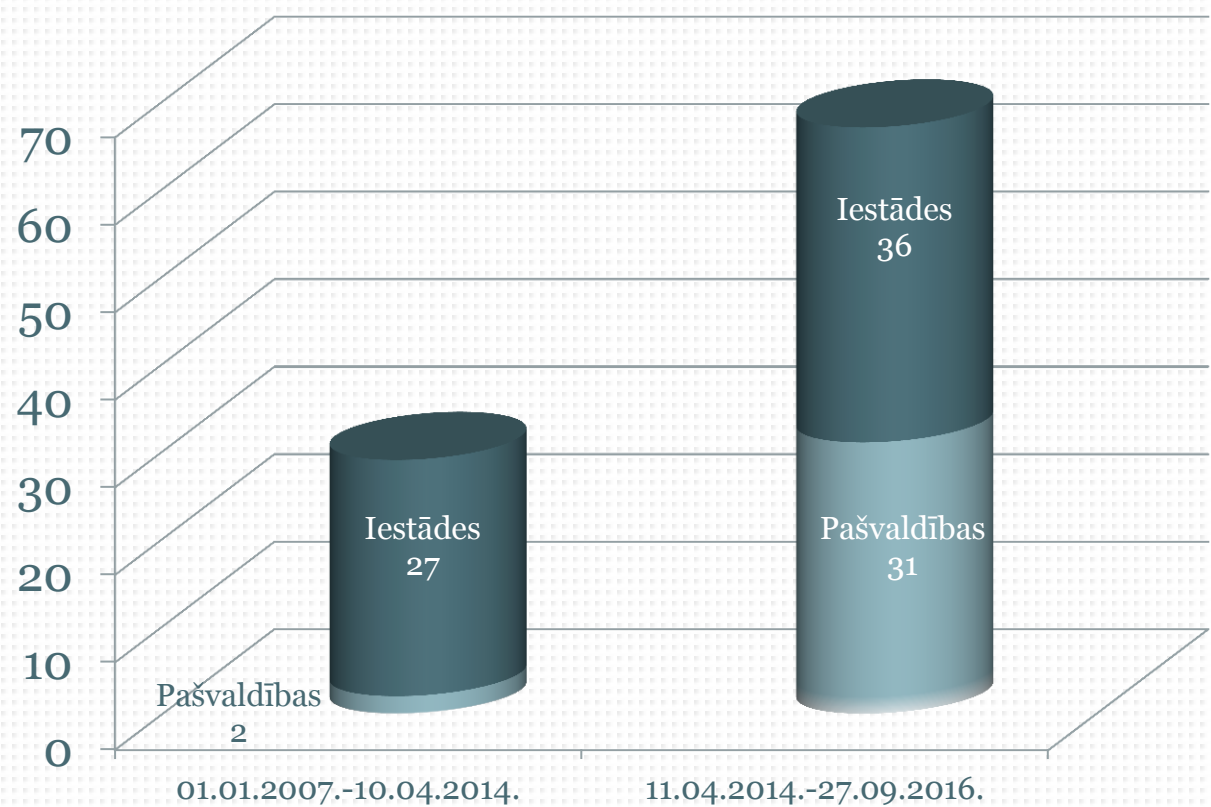
(1) Personas, kuras pārkāpušas šā likuma 2.—12.panta noteikumus, saucamas pie likumā noteiktās atbildības. Ja minētos noteikumus pārkāpusi koleģiāla institūcija, saucot pie atbildības šīs institūcijas locekļus, ņem vērā attiecīgā likuma noteikumus par koleģiālas institūcijas locekļu atbildību.

(2) Ja šā likuma pārkāpumus konstatējusi Valsts kontrole, veicot revīziju, revidējamā vienība vai tās augstāka iestāde vai amatpersona piecu mēnešu laikā pēc tam, kad stājies spēkā Valsts kontroles lēmums par revīzijas ziņojuma apstiprināšanu, informē Valsts kontroli par šā panta pirmajā daļā minēto personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem.

Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisija likumprojekta “Grozījums Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā” pievienotajā anotācijā norāda: “(..) tā kā Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 2. un 3.pantā ir noteikts pienākums likumīgi un lietderīgi rīkoties ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu, bet 15.pantā ir paredzēta atbildība par likumā noteikto principu un ierobežojumu neievērošanu, Komisija uzskata, ka likumā būtu jānosaka obligāts pienākums atbildīgajām institūcijām vai amatpersonām nodrošināt personu atbildības izvērtēšanu par Valsts kontroles konstatēto prettiesisko un nelietderīgo rīcību ar publiskas personas finanšu līdzekļiem vai mantu. Lai šāda atbildības izvērtēšana neklātu formāla un tiktu nodrošināta priekšlikuma normas izpildes uzraudzība, būtu jāparedz, ka par amatpersonu atbildības izvērtēšanas rezultātiem ir jāinformē Valsts kontrole. Turklāt informācijai būtu jābūt izvērstai tā, lai kompetenta trešā persona gūtu pārliecību, ka amatpersonu atbildības izvērtēšana un sodīšana ir veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām (..)”.

ĪESKATS STATISTIKĀ (I)

Revīziju skaits par kurām Valsts kontrolē no revidējamām vienībām saņemta informācija saistībā ar atbildības izvērtēšanu

IESKATS STATISTIKĀ (II)

Izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrajā daļā noteiktajā termiņa ievērošana

NORMATĪVAJĀ AKTĀ NOTEIKTAJĀ TERMIŅĀ 2015.GADĀ

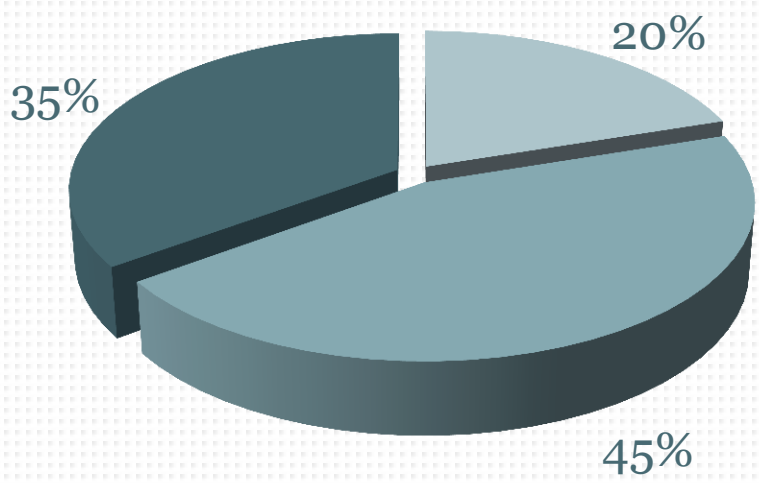
- Tieslietu ministrija
(2 vēstules (pirmā saņemta 18.09.2015.))
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (2 vēstules (pirmā saņemta 09.10.2015.))
- Finanšu ministrija
(2 vēstules (pirmā saņemta 16.10.2015.))
- Satiksmes ministrija
(4 vēstules (pirmā saņemta 07.07.2015.))
- Ekonomikas ministrija
(vēstule saņemta 16.10.2015.)
- Izglītības un zinātnes ministrija
(vēstule saņemta 16.10.2015.)
- Kultūras ministrija
(vēstule saņemta 01.10.2015.)
- Iekšlietu ministrija
(vēstule saņemta 01.10.2015.)

PĒC VALSTS KONTROLES ATGĀDINĀJUMA VĒSTULES

- Aizsardzības ministrija
(2 vēstules)
- Ārlietu ministrija
(1 vēstule)
- Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
(1 vēstule)
- Labklājības ministrija
(1 vēstule)
- Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (1 vēstule)
- Veselības ministrija
(5 vēstules)
- Zemkopības ministrija
(1 vēstule)

IESKATS STATISTIKĀ (III)

2015.gada otrā un 2016.gada pirmā pusgada laikā saņemtās informācijas (20 vēstules) izvērtējums

- Informācija liecina par pilnīgu atbildības izvērtējumu:
 - Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
 - Tieslietu ministrija
 - Iekšlietu ministrija

- Informācija liecina par daļēju atbildības izvērtējumu:
 - Aizsardzības ministrija
 - Ekonomikas ministrija
 - Izglītības un zinātnes ministrija
 - Kultūras ministrija
 - Satiksmes ministrija
 - Veselības ministrija
 - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
 - AS «Pasažieru vilciens»

- Informācija liecina, ka atbildības izvērtējums netika veikts pēc būtības
 - Aizsardzības ministrija
 - Ārlietu ministrija
 - Finanšu ministrija
 - Labklājības ministrija
 - Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome
 - Veselības ministrija
 - Zemkopības ministrija

IZVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI (I)

Pilnīga personu atbildības izvērtējuma piemērs

- ❑ Tieslietu ministrija identificēja to darbinieku, kas ir atbildīgs par revīzijas ziņojumā konstatēto, pretēji normatīvajiem aktiem aprēķināto un izmaksāto atvaļināšanas/atlaišanas pabalstu, nepamatoti izlietojot finanšu līdzekļus 2852,78 *euro* apmērā, un, noslēdzot vienošanos ar atbildīgo personu 2652,78 *euro* apmērā atlīdzināšanu, kā arī panākot vienošanos ar darbinieku par pārmaksātās summas 200 *euro* apmērā atmaksu, ir nodrošinājusi budžetam nodarītā kaitējuma novēršanu.
- ❑ Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs identificēja tās amatpersonas/darbiniekus, kas ir atbildīgas par revīzijas ziņojumā konstatēto, pretēji normatīvajiem aktiem aprēķināto un izmaksāto atlaišanas pabalstu, nepamatoti izlietojot finanšu līdzekļus 377 *euro* apmērā, un, noslēdzot vienošanos ar atbildīgajām personām par 377 *euro* atlīdzināšanu, ir nodrošinājis budžetam nodarītā kaitējuma novēršanu.
- ❑ Iekšlietu ministrija identificēja tos darbiniekus, kas ir atbildīgi par revīzijas ziņojumā konstatēto dokumentu izsniegšanu īsākā termiņā par standarta izgatavošanas cenu, un atbildīgās personas atlīdzināja valsts nodevas atlikumu 35,57 *euro* apmēra, nodrošinot budžetam nodarītā kaitējuma novēršanu.
- ❑ Iekšlietu ministrija identificēja tās amatpersonas, kas ir atbildīgas par Publisko iepirkumu likuma prasību neievērošanu saistībā ar iepirkumu vieglo automobiļu un motociklu iegādei Valsts policijas vajadzībām, un izteica tām aizrādījumu.

IZVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI (II)

Daļēja personu atbildības izvērtējuma piemēri

- ❑ Ministrijas iesniegtā informācija liecina, ka padotības iestādē veikta dienesta pārbaude, kurā identificētas par pretēji normatīvajos aktos noteiktajam aprēķinātajām un izmaksātajām piemaksām 766,60 *euro* apmērā atbildīgās personas, tomēr komisija uzskata, ka *“(..) vērsties pie vainīgajiem darbiniekiem radīto zaudējumu atlīdzināšanai nav lietderīgi, jo pārkāpums izdarīts formāli, neievērojot Darba likumā noteikto samaksas aprēķināšanas kārtību, tas nav radījis iestādei tiešus zaudējumus (..)”*.
- ❑ Ministrijas izveidotā komisija saistībā ar revīzijas ziņojumā konstatēto padotības iestādes budžeta līdzekļu 2398 *euro* apmērā izlietošanu normatīvajos aktos neparedzētam mērķim – iestādes darbinieku sanāksmes (kolektīvais pasākums) dalībnieku kafijas paužu nodrošināšanai un ēdināšanai, secina: *“(..) saskaņā ar Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 14.panta astoto daļu ir pienākums apmaksāt amatpersonu virsstundu darbu. Komisijas uzskata, ka apmaksājot kafijas pauzes darba grupu, semināru un apmācību laikā, varēja ietaupīt valsts budžeta līdzekļus, jo nevajadzēja apmaksāt amatpersonām virsstundu darbu. Ņemot vērā minēto, Komisija uzskata, ka iestādes ģenerāldirektora rīcība, pieņemot lēmumus par kafijas paužu apmaksu darba grupu, semināri un apmācību laikā un tādējādi rīkojoties bez normatīvajos aktos nostiprinātiem rīcības priekšrakstiem, nav tāds pārkāpums, lai ierosinātu disciplinārlietu pret amatpersonu (..)”*.
- ❑ Ministrs par revīzijā konstatēto par amatpersonu apmācībai un jaunu amatpersonu piesaistei piešķirto valsts budžeta līdzekļu 49 872 *euro* apmērā izlietošanu neatbilstoši noteiktajam mērķim norāda: *“(..) ir dots uzdevums novērst konstatētos trūkumus un, saņemot iesaistīto amatpersonu paskaidrojumus par radušos situāciju, ir pieņemts lēmums nesaukt pie disciplinārās atbildības iesaistītās amatpersonas (..)”*.
- ❑ Ministrijas iesniegtā informācija liecina, ka valsts akciju sabiedrība veica dienesta pārbaudi, kurā par revīzijas ziņojumā konstatēto par nelietderīgu finanšu līdzekļu aptuveni 6400 *euro* gadā izlietošanu darbinieku nokļūšanai no dzīvesvietas uz darba vietu un no darba vietas uz dzīvesvietu ar dienesta autotransportu, norāda: *“(..) VK ieteikumos nav iekļāvuši veicamās darbības attiecībā uz Lietas 300.punktā secināto, kā tas bija noteikts, piemēram, ieteikumu sadaļā Lietas 94.punktā, nosakot veikt nepieciešamās darbības, lai atgūtu valdes loceklim nepamatoti izmaksāto kompensāciju par degvielas izmantošanu, kas arī tika izpildīts (..)”*.

IZVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI (III)

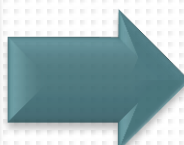
Piemēri par personu atbildības izvērtējuma neveikšanu pēc būtības

- ❑ Ministrs par revīzijā konstatēto budžeta programmas 96.00.00 „Latvijas Prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšana 2015.gadā” mērķim neatbilstošu līdzekļu 9 297 euro apmērā izlietošanu prēmijās un piemaksās un 16 449 euro izlietošanu pakalpojumu apmaksai, norāda: “(..) par revīzijas ziņojuma 24.punktā konstatēto vēlos norādīt, ka ministrijai izteiktais secinājums neietver neviena normatīvā akta pārkāpumu, kā arī šī ziņojuma sadaļa nesatur nevienu ieteikumu, par kuru izpildi ministrijai būtu jāatskaitās Valsts kontrolei (..) saskaņā ar iepriekš minēto revīzijas ziņojumu vēlos norādīt, ka Valsts kontrole nekādus likumu pārkāpumus netika konstatējusi. Līdz ar to Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrajā daļā ietvertā norma uz šo revīzijas ziņojumu nav piemērojama (..)”.
- ❑ Ministrs par padotības iestādes 2014.gada decembrī, neievērojot likumā noteikto rīcības ar finanšu līdzekļiem kārtību, veikto līgumā neparedzētu avansa maksājumu par dabasgāzes piegādi 2015.gada janvārī, informē: “(..) uzskatu, ka padotības iestādes rīcība, veicot avansa maksājumu, neradīja nekādus riskus šādu apsvērumu dēļ, pirmkārt, nepastāvēja risks par pakalpojuma iespējamu nesaņemšanu 2015.gadā samaksātā avansa apmērā, otrkārt, samaksātā avansa summa bija tādā apmērā, kas bija paredzēta dzēst jau par 2015.gada janvārī piegādāto dabasgāzi, kas arī tika izdarīts. (..) uzskatu, ka šajā gadījumā iestādes rīcībā ir pamatoti un objektīvi apstākļi, kas neliecina par amatpersonu prettiesisku rīcību attiecībā uz budžeta līdzekļu izmantošanu tikai gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktajām vajadzībām (..)”.
- ❑ Ministrs par revīzijā konstatēto prēmijām paredzēto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu neatbilstoši noteiktajam mērķim, norāda: “(..) par piešķirto līdzekļu administrēšanu atbildīgās ministrijas struktūrvienības darbinieku atbildība netika vērtēta, jo ministrijas ieskatā konkrētā situācija neatbilst Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma normām (..)”. Par pārējo revīzijas ziņojumā konstatētos pārkāpumus pielāvušo personu atbildības izvērtēšanu paskaidro: “(..) ministrijā par Valsts kontroles revīzijas ziņojumā konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem dienesta pārbaudes netika veiktas, bet konstatētie pārkāpumi izvērtēti, veicot darbinieku ikgadējo novērtēšanu (..)”.
- ❑ Ministrija par revīzijā konstatēto amatpersonu apmācībām paredzēto līdzekļu 49 872 euro apmērā izlietošanu ar apmācībām nesaistītu uzdevumu veikšanai, norāda: “(..) gadījumi, kad neprecizitātes būtu radītas apzināti vai ar nodomu, konstatēti netika – amatpersonas pie disciplinārās atbildības nav sauktas (..)”.

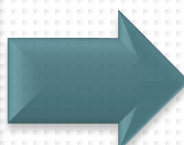
IZVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI (IV)

Padotības iestādes izvērtēšanas process

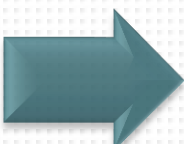
25.01.2016. Valsts kontrole uzrakstīja ministrijai atgādinājuma vēstuli (ministrijai bija jāinformē Valsts kontrole par atbildības izvērtēšanas rezultātiem līdz 25.10.2015.)

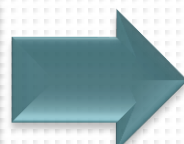
22.02.2016. Valsts kontrole saņēma atbildi – atbildības izvērtējums netika veikts.

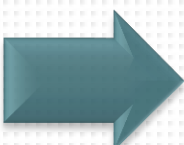
08.03.2016. Valsts kontrole uzrakstīja vēl vienu argumentētu vēstuli ministrijai ar atkārtotu lūgumu veikt atbildības izvērtēšanu un informēt par tās rezultātiem.

18.04.2016. saņemta ministrijas vēstule, kurā norādīts, ka ministrija nodrošinās pārbaūžu veikšanu līdz 01.07.2016. un informēs par rezultātiem.

12.07.2016. saņemta ministrijas vēstule ar padotības iestādes pārbaudes lietas atzinumu, kurā identificētas par pretēji normatīvajos aktos noteiktajam aprēķinātajām un izmaksātajām piemaksām 766,60 euro apmērā atbildīgās personas, tomēr komisija norādīja, ka “(..) *vērsties pie vainīgajiem darbiniekiem radīto zaudējumu atlīdzināšanai nav lietderīgi, jo pārkāpums izdarīts formāli, neievērojot Darba likumā noteikto samaksas aprēķināšanas kārtību, tas nav radījis iestādei tiešus zaudējumu (..)*”.

04.08.2016. Valsts kontrole nosūtīja ministrijai vēstuli ar atkārtotu lūgumu izvērtēt iespēju vērsties pie vainīgajām personām radīto zaudējumu atlīdzināšanai, novēršot pārkāpumu rezultātā radītās kaitīgās sekas.

08.09.2016. saņemta ministrijas vēstule, kurā norādīts, ka **25.06.2016. iestājies noilgums.**

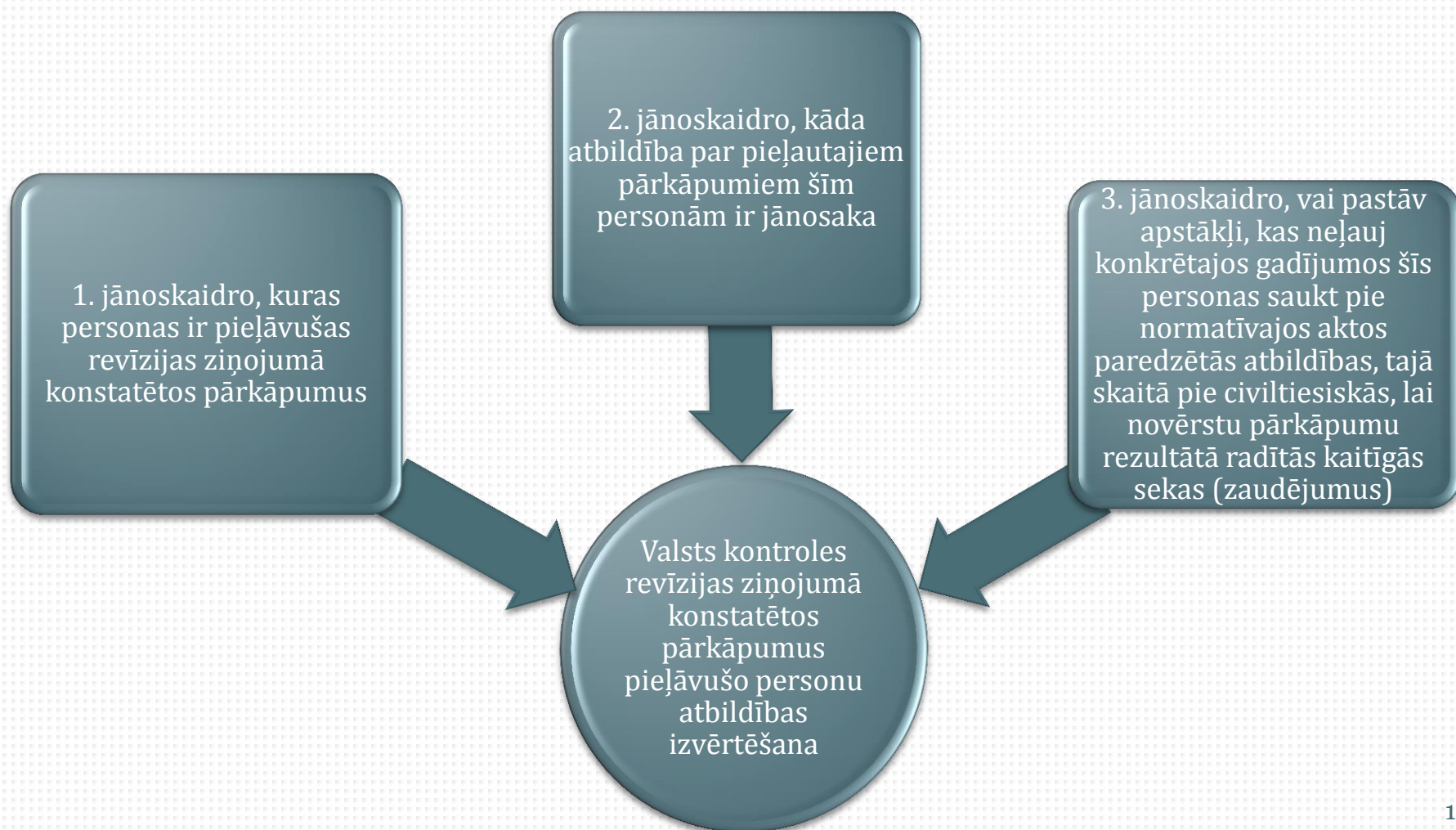
IZVĒRTĒŠANAS REZULTĀTI (V)

- ❑ Šajā periodā notika sarakste par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem nepamatotajiem izdevumiem 5 247 942 *euro* apmērā (Izglītības un zinātnes, Ārlietu un Ekonomikas ministrija – 5 173 556 *euro*), no kuriem:
 - ❑ Tieslietu ministrija, noslēdzot vienošanos ar pārkāpumu pieļāvušo darbinieku par Ieslodzījumu vietu pārvaldei nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu, kā arī panākot vienošanos ar darbinieku par pārmaksātās summas atmaksu, ir nodrošinājusi budžetam 2852,78 *euro* apmērā nodarītā kaitējuma novēršanu;
 - ❑ Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, noslēdzot vienošanos ar vainīgajām personām par atlīdzināšanu par nepamatoti izlietotajiem finanšu līdzekļiem, ir nodrošinājis budžetam 377 *euro* apmērā nodarītā kaitējuma novēršanu;
 - ❑ AS “Pasažieru vilciens”, noslēdzot līgumu ar Finanšu departamenta direktoru par finanšu līdzekļu atmaksu sakarā ar dienesta transportlīdzekļa nepamatotu izmantošanu, ir nodrošinājis budžetam 2927 *euro* apmērā nodarītā kaitējuma novēršanu;
 - ❑ VAS “Latvijas Pasts” bijušais valdes loceklis atmaksājis kapitālsabiedrībai nepamatoti izmaksāto kompensāciju 655 *euro* apmērā par degvielu;
 - ❑ PMLP Limbažu nodaļas vadītāja atlīdzināja 21,34 *euro* un PMLP Jūrmalas vadītāja vietniece atlīdzināja 14,23 *euro* budžetam nodarītā kaitējuma novēršanu.
- ❑ Šajā periodā par Valsts kontroles revīzijās konstatētajiem pārkāpumiem:
 - ❑ 2 amatpersonas atbrīvotas no amata, izbeidzot valsts civildienesta attiecības (Ekonomikas ministrija);
 - ❑ 1 persona atbrīvota no darba (Rakstniecības un mūzikas muzejs);
 - ❑ 1 persona atstādināta no darba (Profesionālās izglītības kompetences centrs “Ogres tehnikums”);
 - ❑ 3 amatpersonām izteikts aizrādījums (1 Ekonomikas ministrijā, 2 Valsts policijā);
 - ❑ 1 amatpersona uz gadu pazemināta amatā (Ekonomikas ministrija);
 - ❑ 5 personām izteikta piezīme (Latvijas Nacionālā bibliotēka);
 - ❑ 1 personai izteikts aizrādījums (PMLP Limbažu nodaļa).

KONSTATĒTĀS NEPILNĪBAS

- ❑ Dažas ministrijas atsakās pildīt Izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrajā daļā noteikto.
- ❑ No ministrijām saņemtā informācija par personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem nav pilnīga.
- ❑ Ministrijas jauc Valsts kontroles revīzijas ziņojumā konstatētos pārkāpumus pieļāvušo personu atbildības izvērtēšanu ar revīzijas ziņojumā sniegto ieteikumu ieviešanu.
- ❑ Labklājības ministrija neatbild uz Valsts kontroles vēstuli.
- ❑ Ministrijas neizvērtē iespēju vērsties pie vainīgajām personām radīto zaudējumu atlīdzināšanai, novēršot pārkāpumu rezultātā radītās kaitīgās sekas (zaudējumus).
- ❑ Ministrijās nav vienotas pieejas personu atbildības izvērtēšanā un atbildības piemērošanā.

PERSONU ATBILDĪBAS IZVĒRTĒŠANAS POSMI

NORMATĪVO AKTU REGULĒJUMS

VALSTS CIVILDIENESTA IERĒDŅU DISCIPLINĀRATBILDĪBAS LIKUMS

- Pienākums noskaidrot vai ir noticis disciplinārpārkāpums (17.pants);
- Disciplinārpārkāpumi (36.,37.,42.pants);
- Izmeklēšanā noskaidrojamie apstākļi (29.pants);
- Atzinums un lēmums disciplinārlietā (30.,31.pants);
- Valstij nodarītā mantiskā zaudējuma atlīdzināšanas pienākums (9.panta otrā daļa).

DARBA LIKUMS

- Atbilstoši Izšķērdēšanas novēršanas likuma 15.panta otrajai daļai darba devējam jānoskaidro pārkāpuma būtība un jāpieprasa no darbinieka rakstveida paskaidrojums par izdarīto pārkāpumu (90.panta otrā daļa);
- Ne vēlāk kā mēneša laikā no pārkāpuma atklāšanas dienas jāizsniedz darbiniekam rakstveida rīkojums, ar kuru darbiniekam izteikta piezīme vai rājiens (90.panta trešā daļa);
- Darba devēja tiesības uzteikt darba līgumu, piemēram, darbinieks bez attaisnojoša iemesla būtiski pārkāpis darba līgumu vai noteikto darba kārtību; darbinieks, veicot darbu, rīkojies prettiesiski un tādēļ zaudējis darba devēja uzticību; darbiniekam nav pietiekamu profesionālo spēju nolīgtā darba veikšanai u.tml. (101.pants);
- Darbinieka pienākums atlīdzināt darba devējam radušos zaudējumus (86.panta pirmā daļa).

Valsts kontrole uzskata, ka ir būtiski novērst pārkāpumu atkārtošanos un veicināt personu likumīgu un atbildīgu rīcību ar publiskā sektora finanšu līdzekļiem, nepieļaujot “nesodāmības” sajūtas veidošanos personām, kurām ir tiesības rīkoties ar publiskā sektora finanšu līdzekļiem. Tāpēc ir svarīgi, lai tiktu nodrošināta par pārkāpumiem vainīgo personu atbildības nenovēršamība, kā arī tiktu atlīdzināti personu prettiesiskas rīcības rezultātā radītie mantiskie zaudējumi.

Atgādinām, ka atbilstoši Izšķērdēšanas novēršana likuma 15.panta otrajai daļai ministrijām jāinformē Valsts kontrole par revīziju par 2015.gada pārskata sagatavošanas pareizību ziņojumos konstatētos pārkāpumus pieļāvušo personu atbildības izvērtēšanas rezultātiem līdz 2016.gada 17.oktobrim.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Latvijas Republikas Valsts kontrole

Skanstes ielā 50, Rīgā, LV - 1013

Tālrunis: +371 67017500

Fakss: +371 67017673

E-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Mājaslapa: <http://www.lrvk.gov.lv>

29.09.2016.